

- Để bắt đầu buổi học hôm nay, cô muốn các em hãy chia sẻ với cô về gia của em.
- Các em ạ, tình cảm gia đình là đề tài hết sức quen thuộc trong nền văn học hiện đại Việt Nam. Trong chương trình ngữ văn 9, em đã được học những tác phẩm nào thuộc chủ đề này?
- Tiếp nối chủ đề này, bên cạnh tình bà cháu ấm nồng trong “Bếp lửa” của Bằng Việt, tình phụ tử cao quý, thiêng liêng trong “Chiếc lược ngà” của Nguyễn Quang Sáng; một nhà thơ hiện đại Việt Nam cũng góp vào kho tàng văn học nước nhà một tác phẩm nổi tiếng với một giọng thơ đặc biệt. Đó là ai, chúng ta cùng tìm hiểu:

TIẾT 119:

Nói với con (Y Phương)

<ul style="list-style-type: none"> - Phần tìm hiểu khái quát ở mỗi văn bản, cô đã phân công lần lượt các nhóm chuẩn bị. Hôm nay đến phần trình bày của nhóm 1 và 4. Cô mời đại diện nhóm 1 lên trình bày phần tìm hiểu tác giả - Cô mời các nhóm khác nhận xét - Cô hoàn toàn đồng ý với ý kiến của các em. Các em ghi một số nét chính về tác giả. <p>Gọi hai học sinh đọc</p> <ul style="list-style-type: none"> - Các em đã chuẩn bị bài ở nhà, hãy cho cô biết: <ul style="list-style-type: none"> + “Người đồng mình” là những người như thế nào? + “Lờ” là dụng cụ như thế nào? + “Thung” là vùng đất như nào? - Cô mời nhóm 4 lên trình bày lên trình bày tìm hiểu về tác phẩm <ul style="list-style-type: none"> - Học sinh dán kết quả lên bảng - Mời các nhóm nhận xét phần trình bày của nhóm 4. <p>? Các em quan sát phần tìm hiểu về tác phẩm của nhóm 4, nếu là văn bản thơ thì còn thiếu</p>	<p>I) Đọc - hiểu khái quát</p> <p>1. Tác giả</p> <ul style="list-style-type: none"> - Y Phương (1948 - 2022), là người dân tộc Tày, quê ở Trùng Khánh, Cao Bằng - Thơ ông chân thật, trong sáng; cách tư duy mang đặc trưng người dân tộc miền núi. <p>2. Tác phẩm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đọc - chú thích
---	--

phần gì nhỉ?

- Mời các em quan sát phần mạch cảm xúc trên máy. HS đọc

- Các bạn chuẩn bị bài rất đầy đủ, chính xác. Cô sẽ để kết quả trên bảng và trên máy, các em ghi nhanh vào vở.

- Học sinh đọc 4 câu đầu

- Chúng ta sẽ làm trên phiếu bài tập theo nhóm đôi, thời gian thảo luận là 2p. Những bạn ngồi 1 mình sẽ quay xuống thảo luận theo nhóm 3

(?) Chỉ ra những nét đặc sắc về nghệ thuật, nội dung của bốn câu đầu.

Nhóm

Nghệ thuật	Nội dung
------------	----------

- Gọi học sinh lên trình bày

- Nhóm khác nhận xét

GV: Chúng ta thấy các bạn đã phát hiện rất chính xác các BPNT trong 4 câu thơ đầu.

- GV: Tại sao em bé lại bước “chân phải” về phía cha, chân trái về phía mẹ mà không phải ngược lại? Đây là BPTT gì?

→ Nghệ thuật ẩn dụ gợi cho ta thấy trong gia đình cha luôn là người nghiêm khắc dạy con những điều hay lẽ phải, và mẹ với trái tim tràn ngập yêu thương, luôn nâng niu, chăm chút cho con. Đây là những hình ảnh ẩn dụ đẹp, đầy sáng tạo của Y Phương.

? Vậy 4 câu thơ đầu giúp em hình dung mái ấm gia đình qua ngòi bút Y Phương như thế nào?

GV: Trong căn nhà rộn ràng tiếng nói cười, đứa trẻ đang tuổi tập đi, tập nói, ríu rít bên cha mẹ, những bước đi chập chững đầu tiên, những tiếng nói bi bô đầu tiên đều có cha mẹ ở bên cổ vũ, nâng đỡ. Thật là một gia đình đầm ấm, hạnh

II) Đọc - hiểu chi tiết

1. Khổ đầu: Cha nói với con về cội nguồn sinh dưỡng

a) Hình ảnh mái ấm gia đình

* Bốn câu đầu

- Nghệ thuật điệp ngữ: “chân”, “bước”, “tiếng”

- Nghệ thuật liệt kê

- Nghệ thuật ẩn dụ: “Chân phải”, “chân trái”

→ Gợi hình ảnh đứa trẻ quấn quýt, đón nhận sự chăm sóc, dạy dỗ của cha mẹ trong căn nhà tràn ngập tiếng nói cười.

phúc. Hình ảnh này gợi cho chúng ta bao cảm xúc bồi hồi về một thời thơ bé, luôn được cha mẹ ở bên cổ vũ, nâng niu. Thật xúc động phải không các em!

- Học sinh đọc

(?) Em hiểu hai câu thơ này như thế nào?

- Đó là ngày đặc biệt tuyệt đẹp gắn kết bố và mẹ để từ đó tạo thành hai chữ “gia đình” thiêng liêng. Đó sẽ là cái nôi để đón chào những đứa con thân yêu chào đời. Cha mẹ nhớ mãi ngày đó và phải chăng Y Phương cũng muốn qua đó nhắn gửi tới chúng ta phải biết ghi nhớ ngày cưới của cha mẹ và kỉ niệm ngày này một cách có ý nghĩa nhất hàng năm. Đó cũng là một cách tri ân, báo hiếu cha mẹ.

(?) Con có nhớ ngày cưới của bố mẹ không ?

(?) Ngày đó gia đình em thường kỉ niệm như thế nào?

(?) Đến đây, em thấy Y Phương đã nói với con cội nguồn sinh dưỡng quan trọng nhất với mỗi người là gì?

(?) Em có nhận xét gì về việc sử dụng từ ngữ trong hai câu thơ này? Qua đó, Y Phương đã cho thấy vẻ đẹp nào của người đồng mình?

- Người đồng mình đan lờ để đánh cá cũng sáng tạo thành hình những bông hoa cho cân đối, hài hòa, đẹp mắt; vách nhà không chỉ được ken bằng tre gỗ thông thường mà còn được ken bằng tiếng hát yêu đời của người thôn trên, bản dưới khi cùng sẻ chia, đùm bọc nhau trong cuộc sống hàng ngày

(?) Cụm từ “câu hát” gợi em nhớ đến bài thơ nào cũng sử dụng nhiều lần từ này?

- Nếu trong “Đoàn thuyền đánh cá” của Huy Cận, những người ngư dân giương buồm ra khơi cùng tiếng hát hào hứng, phấn khởi thì dưới ngòi bút tinh tế của Y Phương “câu hát” lại trở thành

* Hai câu cuối

- Ngày cưới – ngày đẹp nhất trên đời

→ *Cội nguồn sinh dưỡng quan trọng là gia đình*

b) Năm câu giữa: Hình ảnh quê hương nghĩa tình

- cài, ken: từ nhiều nghĩa

→ Người đồng mình:

+ Cần cù, sáng tạo, tài hoa trong lao động

+ Yêu thương, đùm bọc, lãng mạn trong cuộc sống

biểu tượng cho tinh thần đoàn kết xóm làng, cho tâm hồn chân chất, yêu đời của “người đồng mình”

(?) Hai câu thơ cuối sử dụng nghệ thuật gì? Nêu rõ tác dụng:

? Vậy cội nguồn sinh dưỡng thứ hai cha muốn con ghi nhớ là gì?

→ Rừng nói riêng, thiên nhiên nói chung không chỉ cung cấp những nguyên liệu cần thiết cho con người trong cuộc sống mà còn làm đẹp, làm giàu hơn cho thế giới tâm hồn của người đồng mình. Côn đường không chỉ chỉ khoảng cách địa lý giữa các bản mà nó còn gợi ra vẻ đẹp của tình người, của sự chở che, yêu thương.

(?) Điệp ngữ “hoa” trong đoạn thơ gợi em nhớ đến tác phẩm văn học nào trong chương trình ngữ văn lớp 9 cũng miêu tả nhiều hình ảnh hoa?

- “Lặng lẽ Sa Pa” của Nguyễn Thành Long. Hoa là biểu tượng cho vẻ đẹp không chỉ của thiên nhiên mà còn là tâm hồn con người

(?) Vậy đến đây, ta có thể khái quát lại cội nguồn sinh dưỡng cha muốn con ghi nhớ trong cả khổ thơ đầu là gì?

GV: Các em ạ! Khổ thơ thứ nhất khép lại với cội nguồn sinh dưỡng cha nói với con là gia đình và quê hương. Ai trong chúng ta cũng đều lớn lên trong một mái ấm gia đình, luôn có sự chở che, yêu thương của cha mẹ. Bên cạnh đó, ta không thể không nhắc tới quê hương nghĩa tình giàu đẹp và tình cảm làng trên bản dưới của những người cùng quê hương. Đó là những tình cảm cao đẹp, là cội nguồn cho những tình cảm cao đẹp khác đưa con sẽ tiếp nhận khi vào đời.

- Điệp ngữ “hoa”, “cho”

→ Quê hương không chỉ đẹp mà còn chở che, nuôi dưỡng con người cả về tâm hồn và lối sống - Cội nguồn sinh dưỡng thứ hai.

→ Con lớn lên trong tình yêu thương của cha mẹ và sự chở che, đùm bọc của quê hương.